

UZASADNIENIE

Powodowie J. K. i K. K. domagając się ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny nr. (...) wnieśli jednocześnie o udzielenie zabezpieczenia roszczenia poprzez wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat kapitałowo – odsetkowych kredytu w wysokości i terminach określonych umową. Nadto wnosili o zakazanie pozwanemu na czas trwania postępowania powstrzymanie się od składania oświadczenia o wypowiedzeniu umowy do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądowego, oraz zakazanie pozwanemu kierowania informacji do Biura (...) oraz Systemu Bankowy Rejestr o niespłacaniu rat kredytu zawieszonych w ramach postępowania zabezpieczającego.

W uzasadnieniu wniosku o zabezpieczenie powodowie wskazali, że swoje roszczenia opierają na fakcie zawarcia umowy kredytu hipotecznego nr. nr. (...) i powołali się na szereg okoliczności wskazujących na nieuczciwą praktykę rynkową po stronie pozwanego. Ponosili, iż w stanie faktycznym sprawy przy uwzględnieniu żądania, a zatem uznania Umowy za nieważną, w uzasadnionym interesie Powodów nie jest dalsze spłacanie rat bowiem już dokonali spłaty całkowitej kwoty kredytu gdyż otrzymali kwotę 146746,46 zł, a spłacili już 218 133,30 zł. W przypadku uznania kwestionowanych Klauzul za abuzywne, interesem strony Powodowej nie jest spłacanie rat w wysokości przekraczającej kwotę kredytu. Celem powództwa jest doprowadzenie do sytuacji, w której strona powodowa nie będzie musiała już spłacać kredytu w ogóle, albo jego kwota zostanie zmniejszona z uwagi na wyeliminowanie z Umowy Kwestionowanych Klauzul. Zobowiązanie w przedmiocie płatności rat kapitałowo - odsetkowych (świadczenie Powodów na rzecz banku), uregulowane w Umowie jest albo zobowiązaniem nieistniejącym od samego początku (w przypadku uznania Umowy za nieistniejącą), albo zobowiązaniem, którego wartość świadczenia po stronie Powodów jest nieustalona umownie, gdyż jego podstawą są Kwestionowane Klauzule, a zatem postanowienia niewątpliwie sprzeczne z ustawą i zasadami współżycia społecznego, a co się z tym wiąże - abuzywne.

Faktem, który uzasadnia interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia roszczenia jest to, że Powodowie w dniu składania pozwu uścili na rzecz Pozwanego więcej, niż od niego uzyskali.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 730 § 2 k.p.c. sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku. Zgodnie zaś z treścią art. 730¹ kpc udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. O istnieniu interesu prawnego stanowi art. 730¹ § 2 kpc. Najczęściej interes ten określa się jako obiektywną w świetle obowiązujących przepisów, czyli wywołaną rzeczywistą koniecznością ochrony określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania orzeczenia sądowego odpowiedniej treści. W związku z tym, że celem zabezpieczenia jest udzielenie tymczasowej ochrony prawnej podmiotom potrzebującym, interes prawny istnieje w przypadku, gdy zachodzi potrzeba zapewnienia uprawnionemu „należytej ochrony prawnej”, zanim uzyska on ochronę definitywną (ostateczną), czyli zanim zostanie osiągnięty cel postępowania w sprawie, w związku z którym następuje udzielenie zabezpieczenia. Z kolei „należyta ochrona prawna” polega na usunięciu naruszenia albo zagrożenia naruszenia praw uprawnionego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że powodowie uprawdopodobnili okoliczności faktyczne sprawy przytoczone w pozwie, a tym samym swoje roszczenia wobec pozwanego banku, zatem została spełniona pierwsza przesłanka, o której mowa w art. 730¹ § 1 k.p.c. Powodowie przedłożonymi do akt dokumentami poświadczającymi zawarcie umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do (...) i warunki spłat jego rat uprawdopodobnili swoje roszczenie wobec pozwanego banku o zapłatę żądanej kwoty w przypadku stwierdzenia nieważności tej umowy bądź ustalenia bezskuteczności jej postanowień. Stwierdzić bowiem należy, że w świetle pozwu, kwota kredytu podlegająca zwrotowi nie jest w umowie ściśle oznaczona, jak również nie są wskazane szczegółowe, obiektywne zasady jej określenia. A jeśli tak, to bankowi pozostawiono by w takim wypadku swobodne określenie kwoty podlegającej zwrotowi przez kredytobiorcę, ponieważ ani Umowa ani Regulamin nie precyzowałyby w dostateczny sposób, jak kredytujący bank

wyznacza kursy walut w sporządzanej przez siebie Tabeli kursów, na podstawie której określone zostaje saldo kredytu i wysokość rat. Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego naruszałoby zaś jego istotę, gdyż wprowadzałoby do stosunku zobowiązaniowego element nadrzędności jednej ze stron i podporządkowania drugiej strony bez odwołania do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów zakreślających granice swobody jednej ze stron. Naruszenie zaś istoty stosunku zobowiązaniowego oznacza przekroczenie granic swobody umów określonych w art. 353¹ k.c. i prowadzi do nieważności czynności prawnej jako sprzecznej z ustawą (art. 58 k.c.). W świetle pozwu dotknięte nieważnością postanowienia dotyczą głównego świadczenia kredytobiorcy, tj. zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu i zapłaty odsetek, co należy do essentialia negotii umowy kredytu.

Niezależnie od powyższego, nawet jeśli by przyjąć, że klauzula umowna określająca wysokość kredytu, a wraz z nią cała Umowa kredytu, jest ważna, to, w świetle pozwu, zawarte w Umowie postanowienia określające sposoby wyliczenia kwoty kredytu i wysokości rat kredytu należałoby uznać za abuzywne, a tym samym nieskuteczne.

W związku z powyższym, roszczenie powodów należy uznać na obecnym etapie za uprawdopodobnione.

Jeśli chodzi o drugą przesłankę udzielenia zabezpieczenia roszczenia, tj. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, w świetle art. 730¹ § 2 k.p.c. istnieje on, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. W doktrynie podkreśla się, że osiągnięcie celu postępowania w sprawie w rozumieniu art. 730¹ § 2 k.p.c. wiązać należy z rodzajem ochrony prawnej, której udzielenia żąda się w postępowaniu cywilnym. O istnieniu podstawy zabezpieczenia można mówić wtedy, gdy bez zabezpieczenia ochrona prawna udzielona w merytorycznym orzeczeniu w sprawie okaże się niepełna.

W ocenie Sądu powodowie posiadają interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia dochodzonego przez nich roszczenia. Zawarta pomiędzy stronami umowa kredytowa wygenerowała bowiem długoterminowy stosunek prawny, który nie został dotychczas wykonany w całości. Ewentualne uwzględnienie roszczeń kredytobiorców o zapłatę (zwrot) należności spełnionych dotychczas na rzecz banku nie reguluje w sposób definitywny wzajemnych relacji stron. Stwierdzenie nieważności umowy przesądza nie tylko o możliwości domagania się zwrotu już spełnionych świadczeń. Rozstrzyga również w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania na rzecz banku świadczeń w przyszłości, a więc o zezwoleniu na zaprzestanie spłaty kolejnych rat kredytu. Ustalające orzeczenie sądu znosi więc wątpliwości stron i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia banku wynikające z umowy. Podzielić należy pogląd wyrażony w podobnej sprawie przez Sąd Apelacyjny w Katowicach (wyrok z 8 marca 2018 r., sygn. I ACa 915/17), który stwierdzając ogólnie, iż „Rozstrzygając wątpliwości związane z pojęciem „interesu prawnego” wskazać należy, że obecnie jest ono pojmowane szeroko, tzn. nie tylko w sposób wynikający z treści określonych przepisów prawa przedmiotowego, lecz także w sposób uwzględniający ogólną sytuację prawną powoda. Uzależnienie powództwa o ustalenie od interesu prawnego należy zatem pojmować elastycznie, z uwzględnieniem celowościowej jego wykładni, konkretnych okoliczności danej sprawy oraz tego, czy w drodze innego powództwa strona może uzyskać pełną ochronę. Przyjmuje się powszechnie w orzecznictwie i doktrynie, że interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c., istnieje wówczas, gdy zachodzi niepewność stanu prawnego lub prawa, powodująca potrzebę ochrony prawnej. Niepewność ta musi mieć charakter obiektywny, tj. istnieć na podstawie rozumnej oceny sytuacji, w której powód występuje z tego rodzaju powództwem. Dlatego też nie można zakwestionować interesu prawnego w żądaniu ustalenia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma ono znaczenie zarówno dla obecnych, jak i przyszłych możliwych, ale obiektywnie prawdopodobnych stosunków prawnych i praw, czy sytuacji prawnej podmiotu występującego z żądaniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 lutego 2006 r., II CK 395/05)”, wskazał następnie, że „Powodowie mają prawo do uzyskania odpowiedzi na pytanie, czy umowa kredytu ich wiąże, jeśli tak, to w jakim zakresie i na jakich warunkach powinni ją wykonywać. Najlepszą drogą prawną uzyskania odpowiedzi na te pytania, rozwiania istniejących wątpliwości, jest powództwo o ustalenie. Gdyby przyjąć tok rozumowania pozwanego, oznaczałoby to, że powodowie powinni wstrzymać się ze spłatą rat kredytu, poczekać na wniesienia przez pozwanego przeciwko nim sprawy o zapłatę i w tamtym postępowaniu podnosić zarzut abuzywności postanowień umowy i jej nieważności. Inna ewentualna droga to pozwanie banku o zwrot dotychczas uregulowanych przez powodów rat kredytu. Tyle tylko, że w istocie w wypadku

nieważności umowy to bank byłby wierzycielem powodów, gdyż zdołali zwrócić tylko część kapitału. Wskazane drogi prawne nie dają pełnej ochrony praw powodów w sposób prostszy i łatwiejszy. Natomiast sprawa o ustalenie daje powodom możliwość uzyskania pełnej ochrony w każdej ze sfer umowy, które obiektywnie budzą wątpliwości.”

Uwzględniając fakt, że powodowie już dokonali spłaty całkowitej kwoty kredytu gdyż otrzymali kwotę 146746,46 zł, a spłacili już 218133,30 zł tym bardziej zdaniem sądu uznać należało zasadność wniosku o zabezpieczenie.

Reasumując, w ocenie Sądu powodowie wykazali, że posiadają także interes prawny w udzieleniu zabezpieczeniu ich roszczenia. Z przytoczonych względów, na mocy wyżej powołanych przepisów, orzeczono jak w sentencji.

SSO Cezary Olszewski